

Rassay Károly és az egyesült balpárt vezetőpolitikusai szombaton délután érkeznek meg Szegedre.

Este közvacsora lesz a Kassban.

(A Délmagyarország munkatársától.) Az egész városban lázas érdeklődés nyilvánul meg az iránt, melyet az egyesült balpárti vasárnapi zászlóbontása jelent Szegeden Rassay Károlynak és képviselőtársainak részvételével. A képviselők szombaton délután a budapesti gyorsral érkeznek Szegedre. Az eddigi megállapodás szerint Rassay Károlyon kívül Szegedre jön Leloy Ernő, Ráisprecht Antal, Szakács Andor, Földi Béla, Huska Vilmos, Hegymegi-Kiss Pál, Baracs Marcel és Bródy Ernő.

Szombaton este nyolc órakor a Kassban közvacsora lesz, amelyen úgy az első, mint a

második választókerületi demokratikus polgársága imponáns tömegben vesz — értekezésünk szerint — részt.

Vasárnap délelőtti 10 órakor tartja meg a Belvárosi Moziban az egyesült balpárti alakuló nagygyűlést, amelyen Rassay Károly fejt ki a párt programját és fontos politikai nyilatkozatokat is tesz. Rassayon kívül a nagygyűlésen a fővárosból érkező ellenzéki képviselők közül is többen fejszólalnak.

Déban szűkebbkörű ebéd lesz a Tiszában. Az ellenzéki politikusok a délutáni gyorsral utaznak vissza a fővárosba.

Hivatalos szakértők megállapították, hogy a vásárhelyi robbanást oxigén okozta.

Tévedésből oxigén-palackot vittek el a vasuti állomás raktárából.

(A Délmagyarország köznevelési helyi munkatársától.) Csütörtökre teljes világossággal kiderült, hogy a jéggyári robbanást nem gondatlanság vagy a gépek hibája, hanem minden vonatkozásban maga a véletlen okozta. A tegnapi vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenséget valószínűleg más vagyiszer idézte elő, melyet ammoniák helyett használtak.

A mai vizsgálat, melyet dr. Zombory János vizsgálóbíró helyettese, dr. Horváthy Miklós ügyéségi alelnök, Rehényi Gyula felsőipari iskolai tanár és Privaty Ferenc gépészmérnök tartottak meg, megállapította, hogy a robbanást oxigén okozta, amely tévedésből került a jéggyár telepére ammoniák helyett. De még így is elkérülhetett lett volna a szerencsétlenség, ha az alkalmazottak közül valaki észrevette volna, hogy mi van a palack oldalára írva.

A vizsgálat azt is megállapította, hogy a jéggyári vállalat részére kedden csakugyan érkezett ammoniák, amelyet a Moldvay-féle szállító cégnek kellett a vasutról a telepre szállítania. A cég az elszállítását Simon Mihály nevű

kocsist bízta meg, aki a vasuti raktárból tévedésből a vásárhelyi szikvizgyár részére érkezett oxigén tartalmú palackot vitte el a jéggyárba. Délután négy óra tájban jelentkezett az oxigén a szódavizgyár megbízottja és ekkor derült ki, hogy a jéggyárba vittek el. A szikvizgyárból nyomban telefonáltak a vágóhidra, hogy a jéggyárt figyelmessé a tévedésre, azonban a vágóhidra félórás csengés után sem jelentkezett. Ekkor a Kencz Béla Zsoldos-uccai ipartelepét hívták fel, ahonnan egy inas tásztánc biciklin kúrtak a jéggyárba, de már későn érkezett, a robbanás akkorára megtörtént.

Az ügyészség rendelkezése dr. Jankovics szegedi egyetemi tanár és dr. Ormos Pál bórtházi főorvos ma délelőtti felboncolta Nagy Sándor holttestét és megállapították, hogy a szerencsétlen végel ért főgépész teljesen józan állapotban volt, amikor a szerencsétlenség bekövetkezett. A szerencsétlen embert egyébként csütörtökön délután temették el nagy részvétel mellett.

Megint egyetemesíteni akarják a Somogyi-könyvtárat.

(A Délmagyarország munkatársától.) A napokban meglátogatuk dr. Tóth Károlyt, a szegedi egyetem rektorát, aki több, igen érdekes dolgot mondott el az egyetem belső ügyeiről, terveiről és kiállításairól. Elmondotta többek között, hogy a kultuszminisztériumtól nyert értesítés szerint néhány napon belül kiírják a nőgyógyászati klinika építésére is a pályázatot és így a jövő évben az építkezés tempója lényegesen gyorsabb lesz. A fontos az — mondotta a rektor —, hogy a város addigra befejezze a szükséges telkek kasszátállítását.

Elmondotta ezután a rektor, hogy érdekes tervek közelednek a megvalósulás stádiumához az egyetemi könyvtárral, amelynek könyvtárlománya meghaladja már a nyolcvanezer kötetet.

— A klinikák építése után az állam az egyetem számára külön könyvtárpalotát fog építeni és akkor felszabadulnak azok a helyiségek, amelyeket a könyvtár eddig szorított a központi épületben elfoglal. A központi épületben így a jogi kar szemináriumain és a hivatalokon kívül nem lesz más.

A terv az, hogy az egyetemi könyvtárat egyesítsék a város Somogyi-könyvtárával az új helyiségben.

A városi könyvtár tulajdonjoga természetesen a városé marad és az egyesített könyvtár korlátlanul állna továbbra is a nagyközönség rendelkezésére.

A Somogyi-könyvtár egyetemesítésére vonatkozó terv nem újkeletű. Az egyetem már évek óta óhajja, de éppen úgy nem lehet véleményünk és meggyőződésünk szerint belőle semmi, mint ahogy a kórház egyetemesítési terve is megbukott. A helyzet a könyvtárral is ugyanaz, mint a kórházzal volt. A város könyvtárának kifejezetten

a köznevelési elősegítése

a célja, az egyetem könyvtárának pedig kifejezetten

a tudományos munkálkodás elősegítése.

A kétfő nem egyesíthető egyiknek, vagy a másiknak a sérelme nélkül. De ez az egyesítés érzékenyen sértené a város kulturális érdekeit is. Amikor mindezt a könyvtárak szaporítását követelik, Szeged városi közönsége nem járulhat hozzá ahhoz, hogy a meglévő könyvtárak számát az egyesítéssel csökkenték, hiszen tudomásu, hogy minél több a könyvtár, annál nagyobb tömegekkel kedvelhető meg a könyv, a kultúra. Azután meg a városnak a Somogyi-könyvtár fenntartása erkölcsi kötelezettsége. Somogyi Károly kanonok, a könyvtár megalapítója azzal a feltétellel adományozta a mai könyvtár alapját a városnak, hogy az örök időkre a szolgálatára legyen a város közművelődésének.

A Somogyi-könyvtár egyetemesítésének a terve minden bizonnyal éppen olyan nagy harcot fog provokálni, mint a kórház egyetemesítési terve és szintén hisszük, hogy ennek a harcnak a kimenetele is azonos lesz a kórházi harcok kimenetelével.

Az ultra felbuktant terv hírével felkeresők Móra Ferencet, a Somogyi-könyvtár igazgatóját, aki érdeklődésünkre a következőket mondotta:

— Ez a terv még 1922-ben merült fel, amikor az egyetem tanácsa megbízta dr. Dézsy Lajos professzort, az akkor még csirájában lévő egyetemi könyvtár helyettes vezetőjét, hogy kezdjen a város hatóságával tárgyalásokat, miként lehetne a két könyvtárat egyesíteni. A professzorral a város képviselőiben én tárgyaltam és megállapodásra is jutottam vele. Ezt a megállapodást Dézsy referálta az egyetemi tanácsnak, én pedig a város tanácsával közöltem. Ennek a megállapodásnak az volt a lényege, hogy

a két könyvtár össze nem olvasható egyetemesíti a Somogyi-könyvtár alapító levele miatt, másrészt, mert más a rendelkezése az egyetemi könyvtárnak és más a közművelődés-jellegű Somogyi-könyvtárnak. Ellenben azó lehet a két könyvtár egy helyen való elke-

lyezéséről az államnyok alkalmatosságával és közös vezetés alatt történő közös fejlesztéséről.

— Ez a megoldás, amely szerint én az egyetem stáuszába kerültem volna át, úgy a város, mint az egyetem halóságának tetszett volna, azonban ekkor érkezett meg Erdélyből Apáthy István professzor, aki egy értekezleten, amelyen az egyetemet a rektor és a dékánok, a várost pedig én képviseltem, azzal a tervvel állt elő, hogy nem elég a két könyvtár összekapcsolása, hanem egyetemesíteni kell a muzeumot is, úgy, hogy a múzeum minden osztálya kiegészüljön és külön-külön vezető kapjon egy-egy egyetemi tanár személyében és minden osztály vezetőjének külön személyzet álljon rendelkezésére. A kapcsolatot a város, az egyetem és az állam között — Apáthy tervei szerint — én képviselném, mint központi főigazgató.

— Erre a tervre én azt feleltem, hogy azt anyagi okokból kivihetetlennek tartom, de különben sem helyesem, mert azt látom, hogy mi előnyöm lenne nekem belőle, de nem látom, hogy mi haszna lenne a városnak, a közönségnek. Ma úgy áll a dolog, hogy mégis csak az egy szegedi múzeum az, amely, ha szerény körök között is, az idegenek előtt reprezentálja a szegedi kultúrát, a szegedi közönség számára pedig a legideálisabb szabadiskola. Ha ellenben szétagolják a muzeumot, lehet, hogy ötven év múlva lesz öt nagy szegedi múzeum Szegeden, de addig a ma akármilyen kis keretek között, de mégis létező szegedi múzeum megszűnik. Mert ma a közönség a múzeum egyik osztálya kedvéért járja és tanulmányozza a többi is, de ha szétszórják a szétagolt múzeumot Alsóvárosban, Felsővárosban, Rózsáson, Újszegeden, akkor a közönség nem fog vasárnaponként egyik helyről a másikra vándorolni, míg most mindent megtalál együtt.

Nézetem szerint ez a terv a most nagyvárú leendőltében levő múzeumi kultúrát nemhogy fejlesztené, hanem átmenetileg hosszú időre megbénítaná.

— Mindezeket részletesen kifejtettem azon az értekezleten, azonban Apáthy nagy tekintélyével senki sem meri szembeállni és bár világos volt, hogy Apáthy terve már csak anyagi okokból is kivihetetlen, az értekezlet elfogadta azt és ebben az értekezleten írtam memorandumokat a kultuszminiszterhez és a városhoz. A memorandumok sorsáról nem tudok, csak annyit, hogy hamarosan nekem telettek nem hivatalos formában szemrehányást a kultuszminisztériumban, hogy reális ember létemre hogy mehettem bele ilyen fantazmagóriába. Nota bene, az is benne volt a memorandumban, hogy legelőször a természettudományi osztályt önállósítsák, erre a célra kérjék az államtól az állami felsőkereskedelmi iskolát és az első beruházás költségeire az államtól és a várostól valami, akkor horribilis összeget, gondolom fél—félmillióra kerüljenek.

— A dolognak aztán nem is volt folytatása. Telt mult az idő és akkor dr. Bibó István kultuszminiszteri osztálytanácsost kinevezték az egyetemi könyvtár igazgatójává, amiből én arra következtettem, hogy az állam ezeket a terveket végleg elvetette.

— Az egyetemi könyvtárral és igazgatójával a legteljesebb egyetértesben dolgozunk együtt és úgy tudom, hogy az egyetem tanárai, valamint hallgatói igen sokszor veszik igénybe a Somogyi-könyvtárt és szolgálataival a legteljesebb mértékben meg vannak elégedve.

Ezeket mondotta Móra Ferenc azokról a régi, de halvasztott tervekről, amelyeknek megvalósítását az egyetemen kívül csak a polgármester óhajja ebben a városban. A polgármester ugyanis kijelentette munkatársunk előtt, hogy a terv nagyon szimpatikus előtte.

„A szólásszabadság és sajtószabadság — ikertestvérek.”

Budapest, október 21. A parlamenti hírlapíró szindikátusa ma tisztelettel Lenkey Gusztáv elnök vezetésével Zsitvay Tibor nemzeti gyűlési elnök előtt. A szindikátus üdvözlései Lenkey tolmácsolta. Zsitvay Tibor hálafejező beszédében meg az üdvözlést és köszönő beszédében a szólásszabadság és a sajtószabadságról beszélve, azokat ikertestvéreknek nevezte, szíam ikernek, mert ha az egyiknek a karját köldözik, a másiknak a hasába vágják. A fényes palotában elhangzott szó nem megy tovább, ha nincs sajtó. A nemzetgyűlés elnöke ezután a sajtóreformról beszélt.